

Bruxelles, 2.3.2016.
COM(2016) 110 final

KOMUNIKACIJA KOMISIJE EUROPSKOM PARLAMENTU I VIJEĆU

Razdoblje nakon Pariza: procjena implikacija Pariškog sporazuma i prilog Prijedlogu odluke Vijeća o potpisivanju, u ime Europske unije, Pariškog sporazuma donesenog na temelju Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o klimatskim promjenama

1. Uvod

Pariški sporazum iz 2015. povijesno je važna etapa u globalnoj borbi protiv klimatskih promjena. Taj nam sporazum pruža posljednju priliku da budućim generacijama predamo stabilniji svijet, zdraviji planet, pravednija društva i prosperitetnija gospodarstva, također u okviru Programa za održivi razvoj do 2030. Tim će se sporazumom svijet usmjeriti prema globalnom prijelazu na čiste energije. Za taj će prijelaz biti potrebno promijeniti ponašanje u poslovnom sektoru i ulaganjima te osigurati poticaje u čitavom nizu politika. Za EU to osigurava znatne mogućnosti, osobito za otvaranje radnih mjesta i ostvarivanje rasta. Taj prijelaz potaknut će ulaganja i inovacije u području obnovljive energije i time pridonijeti ambiciji EU-a da ostvari vodeći položaj u svijetu u tom sektoru te poveća rast na tržištima za robu i usluge proizvedene u EU-u, primjerice u području energetske učinkovitosti.

Pariški sporazum prvi je multilateralni sporazum o klimatskim promjenama kojim su obuhvaćene gotovo sve svjetske emisije. Pariški sporazum uspjeh je za svijet i potvrda napretka EU-a prema gospodarstvu s niskim razinama ugljika. Strategija pregovaranja EU-a bila je odlučujuća u postizanju sporazuma. EU je zagovarao ambiciozne ciljeve i pridonio raspravi svojim iskustvom s učinkovitom klimatskom politikom i tradicijom pregovaranja te međunarodnom suradnjom koja se temelji na pravilima. EU je bio prvo veliko gospodarstvo koje je 6. ožujka 2015. predstavilo svoj klimatski plan (tj. planirane nacionalno utvrđene doprinose) definiran u skladu s okvirom klimatske i energetske politike do 2030. utvrđenim na sastanku Europskog vijeća u listopadu 2014.¹ i planom Europske komisije za rješavanje problema globalnih klimatskih promjena nakon 2020.² EU je postavio ambiciozni domaći cilj smanjenja emisija stakleničkih plinova u cjelokupnom gospodarstvu za najmanje 40 % do 2030. Taj se cilj temelji na globalnim predviđanjima koja su u skladu sa srednjoročnim ciljevima Pariškog sporazuma.

Tijekom čitave pariške konferencije EU je zadržao visoku razinu političke dosljednosti. Svi su ministri EU-a u Parizu pokazali volju i odlučnost za postizanje uspjeha. EU je djelovao kao cjelina, braneći stajališta EU-a kako su dogovorena na sastanku Vijeća za okoliš. To je EU-u omogućilo da nastupi s jedinstvenim stavom u svim fazama pregovora, što je bio ključan element za uspješan ishod konferencije u Parizu. Što je još važnije, u okviru diplomatskog napora EU-a u području klime EU i njegovi partneri uspostavili su široku koaliciju razvijenih zemalja i zemalja u razvoju koja podupire vrlo ambiciozne ciljeve. Ta „koalicija velikih ambicija” bila je ključna za stvaranje pozitivne dinamike tijekom pregovora i za dobivanje suglasnosti svih zemalja s velikim emisijama u pogledu Pariškog sporazuma.

Osim toga, stanje u svijetu potpuno se promijenilo u odnosu na stanje u vrijeme konferencije u Kopenhagenu 2009. te je dovelo do svjetske mobilizacije odozdo prema gore vlada i nedržavnih aktera, kao što su poduzeća, ulagači, gradovi i civilno društvo. Francusko

¹ Zaključci Europskog vijeća od 24. listopada 2014.

² Pariški protokol – plan za rješavanje problema globalnih klimatskih promjena nakon 2020., COM(2015) 81 final.

predsjedanje klimatskom konferencijom i UN zaslužni su za pozitivnu dinamiku uoči i tijekom pariške konferencije.

Za provedbu obveza u okviru Pariškog sporazuma potrebno je zadržati postojeći zamah i snažnu političku odlučnost kako bi se na društveno pravedan način osigurao prijelaz prema klimatski neutralnoj budućnosti koja je otporna na klimatske promjene. Klimatske promjene trebale bi ostati na političkom dnevnom redu bitnih međunarodnih foruma, uključujući sastanke skupina G20 i G7. EU će u tom smislu nastaviti svoje međunarodno vodstvo i svoju diplomaciju u području klime³.

2. Pariški sporazum – globalni dogovor

2.1. Ključne značajke Pariškog sporazuma

Pariškim sporazumom uspostavlja se globalni akcijski plan kojim će se svijet odvratiti s puta opasnih klimatskih promjena, podrazumijevajući da će za to biti potrebno što prije ograničiti emisije stakleničkih plinova na globalnoj razini i postići klimatsku neutralnost u drugoj polovini ovog stoljeća. Sporazum ima sljedeće ključne značajke:

- njime se utvrđuje dugoročni cilj kojim će se svijet usmjeriti prema ograničavanju globalnog zatopljenja na manje od 2 °C iznad predindustrijske razine i daljnjem nastojanju da se povećanje temperature ograniči na 1,5 °C; okvirni cilj od 1,5 °C dogovoren je kako bi se potaknule veće ambicije i naglasila zabrinutost najranjivijih zemalja koje se već suočavaju s posljedicama klimatskih promjena;
- njime se šalje jasna poruka svim dionicima, ulagačima, poduzećima, civilnom društvu i tvorcima politika da je globalni prijelaz na čiste energije trajan te da se resursi moraju odmaknuti od fosilnih goriva; sa 189 nacionalnih klimatskih planova kojima je obuhvaćeno otprilike 98 % svih emisija rješavanje problema klimatskih promjena sad je uistinu postalo dio globalnog napora; pariškom konferencijom pomakli smo se s djelovanja nekolicine na djelovanje svijetu;
- njime je stvoren dinamičan mehanizam za pregled stanja i povećanje ciljeva tijekom vremena; stranke će se počevši od 2023. okupljati svakih pet godina radi „globalnog pregleda stanja” u kojem će se razmotriti napredak u smanjenju emisija, prilagodbi te pruženoj i primljenoj potpori u pogledu dugoročnih ciljeva Sporazuma;
- stranke su pravno obvezane nastaviti s domaćim mjerama ublažavanja u cilju postizanja ciljeva utvrđenih u njihovim doprinosima;
- njime je uspostavljen čvršći okvir za transparentnost i odgovornost, uključujući obvezu svijetu stranaka da svake dvije godine podnose inventare emisija stakleničkih plinova i informacije nužne za praćenje njihova napretka, stručni tehnički pregled, poticajno multilateralno razmatranje napretka stranaka te sustav za olakšavanje provedbe i promicanja sukladnosti;
- njime je predviđen ambiciozan paket solidarnosti s odgovarajućim odredbama o financiranju u području klime i o rješavanju potreba povezanih s prilagodbom te

³ Europska klimatska diplomacija nakon konferencije COP21 – zaključci Vijeća od 15. veljače 2016.

gubitkom i štetom u vezi sa štetnim posljedicama klimatskih promjena; u cilju promicanja pojedinačnog i zajedničkog djelovanja u pogledu prilagodbe Pariškim sporazumom prvi put je uspostavljen globalni cilj s namjerom pojačanja kapaciteta i otpornosti na klimatske promjene te smanjenja ranjivosti na klimatske promjene; na međunarodnoj razini njime se potiče jača suradnja među strankama u pogledu razmjene znanstvenog znanja o prilagodbi te informacija o praksama i politikama.

2.2. Ratifikacija i stupanje na snagu Pariškog sporazuma

Sklapanjem Pariškog sporazuma ostvareno je veliko postignuće. EU će ostati proaktivan u međunarodnim pregovorima o klimi kako bi osigurao da se ciljevi utvrđeni Sporazumom poštuju u svim elementima njegove provedbe, kao što su detaljne odredbe o transparentnosti i odgovornosti, mehanizmi održivog razvoja i tehnološki mehanizmi.

Prvi sljedeći korak jest potpisivanje Pariškog sporazuma. Sporazum će biti otvoren za potpisivanje 22. travnja 2016. u New Yorku, a stupit će na snagu nakon što ga ratificira najmanje 55 stranaka koje su odgovorne za najmanje 55 % svjetskih emisija. Poželjne su rana ratifikacija i stupanje na snagu jer bi se time svim zemljama pružila pravna sigurnost da će Sporazum brzo početi djelovati. EU bi trebao biti spreman ratificirati Pariški sporazum što je prije moguće.

2.3. Srednjoročne etape u okviru Pariškog sporazuma

U Pariškom sporazumu predviđen je niz srednjoročnih etapa. Potrebno je razviti jasnu sliku o specifičnim političkim implikacijama cilja od 1,5 °C. Međuvladino tijelo za klimatske promjene u svojem Petom izvješću o procjeni ne donosi jasne zaključke u tom pogledu zbog nedovoljne znanstvene analize. Kako bi se riješio taj problem, od Međuvladinog odbora za klimatske promjene zatraženo je da u 2018. pripremi posebno izvješće. EU će dostaviti podatke za znanstveni rad koji će se u tu svrhu obaviti na međunarodnoj razini. EU bi trebao sudjelovati u prvom „poticajnom dijalogu” koji će se održati 2018. kako bi ocijenio zajedničke ciljeve i napredak u provedbi preuzetih obveza. EU će u tom pogledu sudjelovati u prvom globalnom pregledu stanja 2023., što je bitno radi razmatranja sve ambicioznijeg djelovanja sviju stranaka u razdoblju nakon 2030. U tom je smislu EU, zajedno s drugim strankama, pozvan da do 2020. obavijesti o svojim dugoročnim strategijama razvoja niskih razina emisija stakleničkih plinova do sredine stoljeća. Kako bi olakšala pripremu tih strategija, Komisija će pripremiti dubinsku analizu gospodarskih i društvenih promjena u cilju doprinosa političkoj raspravi u Europskom parlamentu i Vijeću te s dionicima.

3. Kako će EU provesti Pariški sporazum

Za prijelaz na gospodarstvo s niskim razinama ugljika i s učinkovitijim iskorištavanjem resursa potreban je temeljni pomak u tehnologiji, energiji, gospodarstvu, financijama te u konačnici u cijelom društvu. Pariškim sporazumom pruža se mogućnost za gospodarske promjene, otvaranje radnih mjesta i ostvarivanje rasta. On je središnji element u postizanju viših ciljeva održivog razvoja te prioriteta EU-a u pogledu ulaganja, konkurentnosti, kružnog gospodarstva, istraživanja, inovacija i energetske tranzicije. Provedbom Pariškog sporazuma

EU-u se pružaju poslovne mogućnosti da zadrži i iskoristi svoju prednost prvog ponuđača na tržištu u poticanju razvoja obnovljivih energija i energetske učinkovitosti te natjecanju u razvoju drugih tehnologija s niskim razinama ugljika na tržištima diljem svijeta. Kako bi iz toga izvukao korist, EU će morati i dalje biti primjer drugima donošenjem regulatornih politika za smanjenje emisija, ali i stvaranjem uvjeta za intenziviranje javnog i privatnog ulaganja u inovacije i modernizaciju u svim ključnim sektorima te osiguravanjem da druga velika gospodarstva ispunjavaju svoje obveze. Potrebno je pravilno upravljati prijelazom na gospodarstvo s niskim razinama ugljika uzimajući u obzir razlike u kombinaciji energetske izvora i gospodarskoj strukturi diljem EU-a. To uključuje i potrebu predviđanja i ublažavanja društvenog učinka tog prijelaza u pojedinim regijama i društveno-gospodarskim sektorima.

3.1. Poticanje povoljnog okruženja za prijelaz na niske razine ugljika

Prijelaz energetske unije

Predanost EU-a prijelazu na čiste energije nepovratna je i beskompromisna. Prioritet energetske unije jest „odmaknuti [se] od gospodarstva koje se temelji na fosilnim gorivima, gospodarstva u kojem se energija temelji na centraliziranom pristupu u pogledu opskrbe, koje se oslanja na zastarjele tehnologije i poslovne modele (...) osnažiti potrošače (...) [te se] odmaknuti od rascjepkanog sustava koji karakteriziraju neusklađene nacionalne politike, tržišne prepreke i energetske izolirane područja.”⁴ Projekt energetske unije u svim svojim dimenzijama pruža širi okvir unutar kojeg EU može stvoriti potrebno povoljno okruženje za energetske tranzicije. Prema Međunarodnoj agenciji za energiju potpuna provedba klimatskih planova dovest će do ulaganja u iznosu od 13,5 trilijuna USD u energetske učinkovitost i tehnologije niskih razina ugljika od 2015. do 2030., što čini godišnji prosjek od 840 milijardi USD. Glavni učinak tih klimatskih planova nije samo povećanje ulaganja, nego i ponovno uspostavljanje ravnoteže ulaganja u različita goriva i sektore te diljem sektora ponude i potražnje. Među ostalim, ulaganja u obnovljive energije bit će gotovo tri puta veća od ulaganja u elektrane na fosilna goriva, dok se za ulaganja u energetske učinkovitost (na čelu sa sektorima prijevoza i graditeljstva) očekuje da će biti jednaka ulaganjima u drugim dijelovima energetske sustava.

Inovacije i konkurentnost

U Pariškom sporazumu pružen je jasan i ambiciozan smjer kretanja za inovacije u području tehnologija niskih razina ugljika. Na marginama pariške konferencije 20 svjetskih vodećih gospodarstava pokrenulo je „misiju inovacija” kako bi pojačali javne i privatne inovacije u području čistih energija, razvili i uveli napredne tehnologije te postigli smanjenje troškova. EU se želi priključiti toj inicijativi uzevši u obzir da je proračun EU-a za istraživanja povezana s postizanjem niskih razina ugljika u okviru Obzora 2020. već udvostručen za razdoblje 2014. – 2020., a EU se obvezao uložiti najmanje 35 % sredstava u okviru Obzora 2020. u mjere povezane s klimom. Osim toga, buduća strategija za istraživanje,

⁴ Okvirna strategija za otpornu energetske uniju s naprednom klimatskom politikom, COM(2015) 80 od 25. veljače 2015.

inovacije i konkurentnost energetske unije izvući će korist iz sinergija između energetike, prometa, kružnog gospodarstva, industrije i digitalnih inovacija. To bi trebalo dovesti do veće konkurentnosti današnjih i budućih europskih tehnologija s niskim razinama ugljika i tehnologija energetske učinkovitosti.

Ulaganje i tržišta kapitala

Premještanje i brzo povećanje privatnih ulaganja ključno je za podupiranje prijelaza na gospodarstvo s niskom razinom emisija otporno na klimatske promjene te za izbjegavanje „zaključavanja” infrastrukture i imovine visokih emisija. Fondovi EU-a odigrali će važnu ulogu u mobiliziranju tržišta⁵. Potporom ulaganju u kontekstu Plana ulaganja za Europu koja je usmjerena na mjere za uklanjanje prepreka ulaganju u Europskoj uniji te na moguće financiranje iz Europskog fonda za strateška ulaganja (EFSD) trebalo bi se promicati smanjenje emisija i ulaganje u energetske učinkovitost na jedinstvenom tržištu. Plan ulaganja za Europu već je ostvario ohrabrujuće rezultate u tom području⁶ te treba istražiti njegov puni potencijal. Komisija je nedavno pokrenula Europski portal projekata ulaganja koji će uskoro biti potpuno operativan. Njegova je svrha privući ulagače ka održivim i zdravim projektima ulaganja u Europi. Dionike u sektoru energije potiče se da pošalju svoje projekte Europskom portalu projekata ulaganja kako bi se osigurao sveobuhvatan pregled projekata za potencijalne ulagače. Komisija će hitno ubrzati tehničku pomoć dionicima kako bi u 2016. uspostavila sustave za objedinjavanje manjih projekata u području energetske učinkovitosti i time izgradila kritičnu masu. Tim bi se sustavima ulagačima trebale pružiti bolje mogućnosti ulaganja u energetske učinkovitost i omogućiti bolji pristup kapitalu za nacionalne, regionalne ili lokalne platforme i programe energetske učinkovitosti. Sustavi će uključivati jačanje tehničke pomoći i pomoći pri razvoju projekata u kontekstu Europskog savjetodavnog centra za ulaganja (ESCU), koji su Komisija i Europska investicijska banka uspostavile za pomoć javnim promicateljima pri strukturiranju projekata i za promicanje programa financiranja sa standardnim uvjetima, posebice u području zgrada.⁷

Financijske institucije ključni su partneri u ovom procesu prijelaza. Kako bi se omogućio taj prijelaz, važni su i dobro funkcioniranje prekograničnih tokova kapitala te integrirana i održiva tržišta kapitala. U tom su kontekstu od ključne važnosti mjere koje su već poduzete ili su u pripremi u okviru uspostave unije tržišta kapitala⁸. Kako bi se osigurao taj prijelaz unutar jedinstvenog tržišta i izvan njega, Europska središnja banka i nacionalne središnje banke, Europska investicijska banka i Europska banka za obnovu i razvoj, Zeleni fond za klimu i druge međunarodne financijske institucije poput Svjetske banke, ali i nacionalne razvojne

⁵ Za mjere povezane s klimom u razdoblju 2014.–2020. u okviru reformiranih europskih strukturnih i investicijskih fondova (ESIF) predviđena su sredstva u iznosu od 114 milijardi EUR. Ta su sredstva programirana u okviru šireg partnerstva s relevantnim dionicima. To je dovelo do iznosa koji čini 25 % ESIF-a, što pokazuje snažnu predanost mjerama povezanim s klimom i čime je premašen cilj od 20 % ukupnog proračuna EU-a. Potpora se ne odnosi samo na mogućnosti financiranja, nego uključuje i snažnu regionalnu suradnju, izgradnju kapaciteta i tehničku pomoć.

⁶ Pregled projekata Plana ulaganja u području niskih razina ugljika i energetske učinkovitosti: http://ec.europa.eu/priorities/sites/beta-political/files/sector-factsheet-energy_en.pdf

⁷ Stanje energetske unije 2015.

⁸ Akcijski plan o izgradnji unije tržišta kapitala, COM(2015) 468 final.

banke mogu imati značajnu ulogu. U odgovoru na zahtjev skupine G20 u travnju 2015. da se preispita kako financijski sektor može uzeti u obzir pitanja povezana s klimom, Odbor za financijsku stabilnost osnovao je radnu skupinu za financijske informacije povezane s klimom čiji je cilj pomoći sudionicima na tržištu da bolje razumiju rizike povezane s klimom i da njima bolje upravljaju. Skupina G20 nedavno je osnovala studijsku skupinu za proučavanje pitanja povezanih sa zelenim financiranjem. Na europskoj razini Europski odbor za sistemske rizike objavio je izvješće o prijelazu na gospodarstvo s niskim razinama ugljika i mogućim rizicima za financijski sektor⁹.

Određivanje cijena ugljika i subvencije za fosilna goriva

Određivanje cijena ugljika ključan je element za stvaranje jednakih uvjeta u kontekstu prijelaza te može biti u obliku trgovanja emisijama, kao u slučaju EU-a, oporezivanja ili drugih gospodarskih i/ili fiskalnih instrumenata. EU bi trebao povećati napore u razmjeni svojeg iskustva u tom području sa svim zemljama koje moraju početi određivati cijene ugljika. U te zemlje i dalje se ubrajaju Kina i Južna Koreja koje uspostavljaju sustave trgovanja emisijama, kao i niz drugih zemalja, uključujući sva velika gospodarstva koja uvode tehnologije u području obnovljivih energija i poboljšavaju svoje politike u području energetske učinkovitosti. Iako Pariški sporazum predstavlja prekretnicu zato što je globalnih razmjera, postoje razlike u nacionalno utvrđenim razinama napora zemalja, što predstavlja rizik nepovoljnog položaja određenih industrijskih sektora u odnosu na konkurenciju ako se zadrže nejednaki uvjeti. Strateškom odlukom Europskog vijeća da zadrži sustav slobodne dodjele nakon 2020. i predložene odredbe u pogledu istjecanja ugljika u okviru sustava EU-a za trgovanje emisijama postiže se ravnoteža u ovom trenutku, ali bi se ona trebala nadzirati u nadolazećem desetljeću.

Prognoze u pogledu sustava određivanja cijena ugljika i energije dodatno su otežane zbog trenutačnog stanja niskih cijena nafte. To može biti dobra prilika ne samo za uvođenje sustava određivanja cijena ugljika, nego i za ukidanje subvencija za fosilna goriva koje su prema Međunarodnoj agenciji za energiju u 2013. iznosile 548 milijardi USD u cijelom svijetu. Te su subvencije najveća prepreka inovacijama u području čistih tehnologija, kao što je prepoznato u pozivima skupina G20 i G7 na ukidanje subvencija za fosilna goriva. U nadolazećem izvješću EU-a o cijenama i trošku energije razmotrit će se trenutačno stanje u tom pogledu.

Uloga gradova, civilnog društva i socijalnih partnera

Još je jedan preduvjet prijelaza na čiste energije poticanje djelovanja više interesnih skupina iz civilnog društva – građana, potrošača, socijalnih partnera, malih i srednjih poduzeća, inovativnih novoosnovanih poduzeća i globalno konkurentnih sektora industrije. Cilj pariške konferencije i Akcijskog programa Lima – Pariz, inicijativa peruanskog i francuskog predsjedanja konferencijom stranaka, bio je okupljanje nezabilježenog broja nedržavnih

⁹ https://www.esrb.europa.eu/pub/pdf/asc/Reports_ASC_6_1602.pdf

aktera na globalnoj razini kako bi ubrzali zajedničko djelovanje u području klime i time poduprli novi sporazum. EU ima jedinstven položaj za usmjeravanje prijelaza na niske razine ugljika u svim sektorima i razinama upravljanja.

Velik dio buduće preobrazbe odvijat će se zapravo u pametnim gradovima i urbanim zajednicama. Stoga će se u 2016. pojačati rad na razini gradova i urbanih politika, među ostalim mjerama potpore koje su razvijene u okviru integriranog svjetskog Sporazuma gradonačelnika te uspostavljanjem „jedinstvenih točaka” za lokalna nadležna tijela. Time će se lokalnim nadležnim tijelima omogućiti da jače pridonese prijelazu EU-a na niske razine ugljika, a europskim poduzećima pružiti mogućnosti da diljem svijeta upotrijebe svoju konkurentsku prednost u inovativnim tehnologijama za pametne gradove.

Diplomacija u području klime i globalno djelovanje

Djelovanje u području klime vodeći je strateški izazov vanjske politike s implikacijama za vanjsku politiku EU-a u smislu, primjerice, razvojne pomoći i suradnje, politike susjedstva i politike proširenja, međunarodne znanstvene i tehnološke suradnje, trgovine, gospodarske diplomacije i sigurnosti. Za održavanje pozitivnog zamaha iz Pariza bit će potrebna dugoročna politička i diplomatska mobilizacija na globalnoj razini.

Kao što je dogovoreno s Vijećem¹⁰, diplomacija u području klime u 2016. će se morati usredotočiti na: i. nastavak zagovaranja borbe protiv klimatskih promjena kao strateškog prioriteta, ii. potporu provedbi Pariškog sporazuma i klimatskih planova i iii. povećanje napora za rješavanje povezanosti klimatskih promjena, prirodnih resursa (uključujući vodu), blagostanja, stabilnosti i migracija.

U pogledu financiranja u području klime EU i njegove države članice obvezali su se da će povećati mobilizaciju financijskih sredstava u području klime u kontekstu svrhovitih mjera ublažavanja i transparentnosti provedbe kako bi dali svoj udio u ispunjavanju cilja razvijenih zemalja da zajednički prikupe 100 milijardi USD godišnje do 2020. iz različitih javnih, privatnih, bilateralnih i multilateralnih izvora, uključujući alternativne izvore financiranja. Trenutačan trend razvojne pomoći EU-a znatno će pridonijeti postizanju udjela EU-a u dostizanju cilja od 100 milijardi USD. U kontekstu višegodišnjeg financijskog okvira za razdoblje 2014. – 2020. EU je poduzeo korake kako bi osigurao da se 20 % njegova ukupnog proračuna usmjeri na projekte i politike povezane s klimom. U okviru vanjskih rashoda time je više od dva puta povećan iznos financiranja u području klime za zemlje u razvoju te bi mogao dosegnuti čak 14 milijardi EUR izdataka za mjere u području klime. Sve veći udio tih sredstava uložiti će se u mjere prilagodbe i olakšavanja inovacija te izgradnju kapaciteta.

Kako bi se zemljama u razvoju pomoglo da ispune ciljeve svojih klimatskih planova od 2020. nadalje, pojačat će se programi potpore, primjerice Globalni savez za borbu protiv klimatskih promjena+ (GCCA+). U tom se kontekstu moraju u potpunosti iskoristiti sinergije između mjera u području klime, Akcijskog plana iz Adis Abebe i Programa do 2030. s njegovim ciljevima održivog razvoja. To uključuje i sudjelovanje EU-a u inicijativi za obnovljivu

¹⁰ Zaključci Vijeća o europskoj klimatskoj diplomaciji nakon konferencije COP21.

energiju u Africi. U okviru politike proširenja i politike susjedstva EU će nastaviti s političkim dijalogom s državama partnerima te će im i dalje pružati potporu. Poseban naglasak stavit će se na izgradnju kapaciteta.

Trebali bi se ubrzati trenutačni bilateralni i multilateralni pregovori o liberalizaciji trgovine zelenom robom i uslugama kako bi se olakšalo globalno nastojanje da se ublaže posljedice klimatskih promjena i stvorile poslovne mogućnosti za europska poduzeća. EU bi trebao također zadržati vodeći položaj u promicanju ambicioznog ishoda u kontekstu pregovora u Međunarodnoj organizaciji civilnog zrakoplovstva (ICAO) i Međunarodnoj pomorskoj organizaciji u vezi s rješavanjem pitanja emisija stakleničkih plinova, kao i u sklopu pregovora u okviru Montrealskog protokola.

3.2. Energetski i klimatski regulatorni okvir do 2030.

Nakon konferencije o klimi u Parizu sve će zemlje morati pretočiti svoje preuzete obveze u konkretne mjere politike. Europsko vijeće je u listopadu 2014. za EU utvrdilo okvir klimatske i energetske politike do 2030. postavljanjem ambicioznog domaćeg cilja smanjenja emisija stakleničkih plinova u cjelokupnom gospodarstvu za najmanje 40 % do 2030. te cilja od najmanje 27 %¹¹ za obnovljivu energiju i energetske učinkovitost. Pariškim sporazumom podržan je pristup EU-a. Prioritet nakon Pariškog sporazuma jest provedba okvira klimatske i energetske politike do 2030., kako ga je odobrilo Europsko vijeće.

Komisija je već započela taj proces iznošenjem prijedloga za reviziju sustava trgovanja emisijama (ETS) kojim je obuhvaćeno 45 % emisija stakleničkih plinova u EU-u. Komisija će tijekom sljedećih 12 mjeseci predstaviti ključne preostale zakonodavne prijedloge za domaću provedbu dogovorenog regulatornog okvira do 2030. na pravedan i troškovno učinkovit način pružanjem maksimalne fleksibilnosti državama članicama i postizanjem ravnoteže između djelovanja na nacionalnoj razini i na razini EU-a. Sljedeći je korak Komisije priprema prijedloga za odluku o zajedničkom nastojanju i za uporabu zemljišta, prenamjenu zemljišta i šumarstvo. Komisija će predložiti i zakonodavne mjere za uspostavu pouzdanog i transparentnog sustava upravljanja i za pojednostavnjenje zahtjeva za planiranje i izvješćivanje u području klime i energije za razdoblje nakon 2020.

Osim toga, Komisija će predstaviti nužne prijedloge politika za prilagodbu regulatornog okvira EU-a kako bi se energetska učinkovitost stavila na prvo mjesto i kako bi se promicao vodeći položaj EU-a u svijetu u području obnovljivih energija u skladu sa zaključcima Europskog vijeća iz listopada 2014. Za to je potrebno razviti novi model energetske tržišta kako bi se potrošače postavilo u središte energetske sustava omogućavanjem odgovora na potražnju i povećanjem fleksibilnosti. Osim toga, Komisija je ove godine već pokrenula paket za energetske sigurnost kako bi se bez odlaganja suočila s novim izazovima sigurnosti opskrbe izazvanima kretanjima u međunarodnom energetske kontekstu.

¹¹ Do 2020. preispitat će se cilj povećanja energetske učinkovitosti, pri čemu će se težiti povećanju od 30 % na razini EU-a.

4. Zaključak

Uoči i tijekom pariške konferencije EU je bio u središtu koalicije velikih ambicija koju čine razvijene zemlje i zemlje u razvoju. Kako bi se uistinu osigurao prijelaz na gospodarstvo s niskim razinama ugljika, EU mora nastaviti s tom ambicijom, i na unutrašnjem i na međunarodnom planu.

- Pariški sporazum trebalo bi potpisati i ratificirati što je prije moguće. Prijedlog za potpisivanje Sporazuma priložen je ovoj Komunikaciji.
- EU mora konsolidirati povoljno okruženje za prijelaz na gospodarstvo s niskim razinama ugljika s pomoću širokog spektra povezanih politika, strateških okvira i instrumenata koji odražavaju deset prioriteta Junckerove Komisije, a posebno s pomoću projekta otporne energetske unije s naprednom klimatskom politikom.
- Regulatorni okvir EU-a za energiju i klimatske promjene do 2030. mora se brzo dovršiti u skladu sa zaključcima Europskog vijeća iz listopada 2014. Budući zakonodavni prijedlozi trebali bi dobiti prednost u procedurama u Parlamentu i Vijeću.
- Sve će stranke morati biti spremne za puno sudjelovanje u procesu revizije u okviru Pariškog sporazuma osmišljenog da se osigura postizanje cilja zadržavanja klimatskih promjena ispod razine od 2 °C i nastavljanja napora prema ostvarivanju cilja od 1,5 °C.